

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ**

ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ОБЛАСТІ ТОВАРАМИ ТА ПОСЛУГАМИ ЗА 2013 РІК

Статистичний збірник

Чернівці
2014

**Державна служба статистики України
Головне управління статистики у Чернівецькій області
Відділ статистики енергетики та зовнішньої торгівлі**

За редакцією **А.В.Ротаря**
Відповідальна за випуск **І.В.Євдокименко**

Статистичний збірник “Зовнішня торгівля області товарами та послугами за 2013 рік” містить інформацію щодо стану зовнішньої торгівлі області за 2012–2013 роки. Статистична інформація з зовнішньої торгівлі товарами і послугами подається за країнами світу, структурою, регіонами України. Матеріали наведені у табличному вигляді та графічному зображенні.

Вказаний збірник підготовлений **відділом статистики енергетики та зовнішньої торгівлі управління статистики торгівлі за участю відділу статистики промисловості управління статистики виробництва.**

Збірник розрахований на фахівців органів законодавчої та виконавчої влади, наукових установ та організацій, студентів та здобувачів наукового ступеню, а також практиків, які займаються аналізом зовнішньоекономічної діяльності області.

Головне управління статистики у Чернівецькій області

- адреса: 58018, м.Чернівці, вул.Головна, 249–а
- телефони: 58–14–98, 58–19–39
- факс: 58–19–33, 58–19–00
- електронна пошта: gus@cv.ukrstat.gov.ua
- веб–сайт: www.cv.ukrstat.gov.ua

Розповсюдження статистичних видань

Головного управління статистики у Чернівецькій області

- адреса: 58018, м.Чернівці, вул.Головна, 249–а, кімн.208
- телефон: 58–14–98

Вих. № 08–02–33/153
27.06.2014

ПЕРЕДМОВА

Статистичні спостереження за обсягами зовнішньої торгівлі товарами здійснюються на основі даних митних декларацій (МД), які заповнюють декларанти при митному оформленні товарів, з дорахуванням обсягів нафти сирової та природного газу (Міненерговугілля та НАК “Нафтогаз України”), а також статистичних звітів підприємств і організацій України щодо експорту-імпорту товарів, що не підлягають митному декларуванню. Дані про експорт товарів наведені по країнах призначення, про імпорт товарів – по країнах походження.

У статистиці зовнішньої торгівлі товарами враховуються всі товари, що додаються до матеріальних ресурсів області або відраховуються з них у результаті їх ввезення (імпорту) у межі, чи вивезення (експорту) за межі її митної території.

Статистична інформація про зовнішню торгівлю послугами формується за даними підприємств-юридичних осіб, постійних представництв нерезидентів в Україні, центральних та місцевих органів виконавчої влади, головних розпорядників державного та місцевого бюджетів, які здійснювали експортно-імпортні операції послугами.

Облік послуг проводиться у вартісному виразі (у валюті контракту). Перерахунок вартості послуг у долари США та національну валюту України здійснюють за середньоквартальним курсом, розрахованим на основі щоденних офіційних курсів валют, встановлених Національним банком України.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Тире (–)	–	явища не було
Нуль (0; 0,0)	–	явища відбулися, але у вимірах, менших за ті, які можуть бути виражені використаними у таблиці розрядами
Символ (х)	–	заповнення рубрики за характером побудови таблиці не має сенсу або недоцільне
УКТЗЕД	–	українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності

Склад країн Європейського Союзу **ЄС (Європейський Союз)**

Австрія, Бельгія, Болгарія, Великобританія, Греція, Данія, Естонія, Ірландія, Іспанія, Італія, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Німеччина, Польща, Португалія, Румунія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Фінляндія, Франція, Хорватія, Чехія, Швеція.

ПЕРЕДМОВА.....	3
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ	3
АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД.....	6
1. ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ТОВАРАМИ.....	9
1.1. Динаміка експорту–імпорту товарів області.....	11
1.2. Окремі показники зовнішньої торгівлі товарами.....	11
1.3. Зовнішня торгівля товарами за країнами за 2013 рік.....	12
1.4. Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами за 2013 рік..	15
1.5. Розподіл обсягів експорту товарів за кварталами 2013 року.....	18
1.6. Розподіл обсягів імпорту товарів за кварталами 2013 року.....	20
1.7. Основні партнери області у зовнішній торгівлі товарами за 2013 рік.....	22
1.8. Зовнішня торгівля товарами з країнами ЄС за 2013 рік.....	23
1.9. Зовнішня торгівля товарами по містах та районах за 2013 рік.....	24
1.10. Товарна структура зовнішньої торгівлі області за 2013 рік.....	25
1.11. Товарна структура експорту за 2013 рік.....	33
1.12. Товарна структура імпорту за 2013 рік.....	33
1.13. Товарна структура експорту за кварталами 2013 року.....	34
1.14. Товарна структура імпорту за кварталами 2013 року.....	38
1.15. Товарна структура зовнішньої торгівлі з країнами ЄС за 2013 рік.	42
1.16. Експорт–імпорт давальницької сировини.....	47
1.17. Товарна структура давальницької сировини.....	48
1.18. Експорт готової продукції, яка виготовлена з давальницької сировини за країнам.....	49
1.19. Товарна структура готової продукції, яка виготовлена з давальницької сировини.....	50
1.20. Обсяг реалізованої продукції за основними видами промислової діяльності за 2013 рік.....	51
2. ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ПОСЛУГАМИ.....	53
2.1. Зовнішня торгівля послугами за країнами світу	55
2.2. Баланс зовнішньої торгівлі послугами за 2013 рік	58
2.3. Країни–партнери у зовнішній торгівлі послугами за 2013 рік.....	61
2.4. Динаміка експорту–імпорту послуг.....	64
2.5. Основні країни–партнери в експорті послуг за 2013 рік	64
2.6. Експорт–імпорт послуг за кварталами 2013 року.....	65

2.7.	Обсяги експорту–імпорту послуг по містах та районах.....	68
2.8.	Експорт–імпорт послуг за видами (в розрізі країн світу) за 2013 рік.....	68
2.9.	Експорт–імпорт послуг (за видами послуг).....	93
2.10.	Структура експорту послуг за 2013 рік.....	94
2.11.	Структура імпорту послуг за 2013 рік.....	94
2.12.	Зовнішня торгівля за видами послуг за 2013 рік.....	95
2.13.	Експорт послуг за видами по кварталах 2013 року.....	105
2.14.	Імпорт послуг за видами по кварталах 2013 року.....	106
2.15.	Зовнішня торгівля послугами з країнами ЄС.....	107
2.16.	Зовнішня торгівля послугами за видами з країнами ЄС за 2013 рік.....	108
3.	МІЖРЕГІОНАЛЬНІ ЗІСТАВЛЕННЯ.....	109
3.1.	Обсяги експорту товарів за регіонами України.....	111
3.2.	Обсяги імпорту товарів за регіонами України.....	112
3.3.	Обсяги експорту послуг за регіонами України.....	113
3.4.	Обсяги імпорту послуг за регіонами України.....	114
	МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЯСНЕННЯ.....	115

Аналітичний огляд

Стан зовнішньоекономічного сектору економіки регіону і розуміння того, що майбутнє соціально–економічного розвитку області пов'язане з його участю в міжнародних економічних відносинах обумовлюють стратегію зовнішньоекономічної політики Буковини. Розвиток зовнішнього сектору економіки регіону – це удосконалення товарної і географічної структури експорту, залучення прогресивних форм міжнародного торговельно–економічного співробітництва.

У структурі зовнішньої торгівлі підприємств Чернівецької області традиційно основна частина припадає на торгівлю товарами і незначна на зовнішні операції послугами. Обсяг експорту товарів та послуг за 2013 рік становив 142,3 млн.дол.США і збільшився порівняно з 2012 роком на 5,8%, імпорту – 160,5 млн.дол.США, що на 9,6% менше. За цей період склалося від'ємне сальдо зовнішньоторговельного балансу області в розмірі 18,2 млн.дол.США.

Обсяг експорту товарів з області за минулий рік становив 125,3 млн.дол.США, імпорту – 158,1 млн.дол.США. Перевищення експорту над імпортом зумовило формування від'ємного сальдо зовнішньої торгівлі товарами в розмірі 32,8 млн.дол.США.

У минулому році зовнішня торгівля товарами здійснювалась з партнерами з 88 країн світу (вивозились товари до 58 країн, надходили – з 75).

У 2013 році зовнішню торгівлю товарами здійснювали підприємства всіх регіонів області. Найбільш активними у зовнішній торгівлі товарами були суб'єкти підприємницької діяльності м.Чернівців, Сторожинецького, Заставнівського, Путильського та Вижницького районів.

Майже половина (45,1%) експортованої продукції в 2013 році була поставлена до країн Європи, експорт до них зменшився порівняно з попереднім роком на 0,4%.

Основу товарної структури експорту становили машини, обладнання та механізми (32,7% від загального обсягу експортованих товарів), деревина і вироби з деревини (26,1%), текстильні матеріали та текстильні вироби (17,5%); імпорту – текстильні матеріали та текстильні вироби (21,8%), машини, обладнання та механізми (13,2%), недорогоцінні метали та вироби з них (12,7%), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них (11,0%), продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості (9,9%), засоби наземного транспорту і деревина та вироби з деревини (8,8% кожної товарної групи) та інші.

За зазначений період в область надійшло іноземної давальницької сировини на 15,1 млн.дол.США, з якої підприємства області виготовили продукції на 22,1 млн.дол.США.

Обсяг експорту послуг за 2013р. становив 17027,1 тис.дол.США, імпорту – 2407,6 тис.дол.США. Порівняно з 2012р. експорт зріс у 1,8 раза, а імпорт скоротився на 6,7%. Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі послугами становило 14619,5 тис.дол.США (в 2012р. – 7046,4 тис.дол.США).

На формування позитивного сальдо найбільше вплинули такі види послуг: послуги з переробки матеріальних ресурсів (позитивне сальдо становило 6583,0 тис.дол.США), транспортні послуги (3256,1 тис.), послуги, пов'язані з подорожами (3277,3 тис.), послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги (1984,4 тис. дол.США).

До країн ЄС експорт послуг становив 58,3% від загального обсягу експорту, імпорт послуг з цих країн – 77,3% від загального обсягу імпорту (в 2012р. – 20,2% та 45,3% відповідно).

Найбільші обсяги експорту припадали на послуги з переробки матеріальних ресурсів, яких було реалізовано на 6583,0 тис.дол.США (38,7% від загального обсягу експорту). Транспортних послуг надано на 3904,8 тис. дол.США (22,9%), послуг, пов'язаних з подорожами – на 3361,5 тис. (19,7%), послуг у сфері телекомунікації, комп'ютерних та інформаційних послуг – на 1990,3 тис. (11,7%), ділових послуг – на 894,0 тис. (5,3%), послуг з ремонту та технічного обслуговування, що не віднесені до інших категорій – на 161,5 тис.дол.США (0,9%), послуги з будівництва – на 122,4 тис.(0,7%) та послуги приватним особам, культурні та рекреаційні – на 9,5 тис.дол.США (0,1%).

За 2013р. спостерігалось зростання обсягів експорту послуг за видами: послуг у сфері телекомунікації, комп'ютерних та інформаційних послуг на 40,6%, послуг, пов'язаних з подорожами – на 27,3%,. послуг з ремонту та технічного обслуговування, що не віднесені до інших категорій – на 17,2%. Одночасно скоротилися обсяги наданих транспортних послуг на 7,9%, ділових послуг – на 14,8% та послуг з будівництва – на 15,3%.

Найбільші обсяги експорту послуг здійснювались до Румунії – 34,9% від загального обсягу експорту, Індії – 13,1%, Німеччини – 7,4% та Польщі – 6,0% (відповідно на 5937,5 тис.дол.США, 2231,0 тис., 1259,1 тис. та 1013,5 тис.дол.США).

Серед головних країн-партнерів у порівнянні з 2012р. експорт послуг найбільше зріс до Румунії (на 5027,7 тис.дол.США), Індії (на 659,5 тис.), Німеччини (на 1072,7 тис.), Польщі (на 919,7 тис.), Нідерландів (на 360,3 тис.), Росії (на 199,7 тис.), Канада (на 182,2 тис.), Туреччини (на 145,1 тис.) і зменшився до Ірану (на 1843,1 тис.дол.США), Білорусі (на 67,5 тис.), Молдови (на 30,1 тис.), Тайвані (на 57,0 тис.дол.США).

Від зарубіжних партнерів підприємствами області було отримано найбільше ділових послуг – на 1397,0 тис.дол.США, що складало 58,0% від загального обсягу імпорту, транспортних послуг – на 648,8 тис. (26,9%) та

послуг з ремонту та технічного обслуговування, що не віднесені до інших категорій – на 257,7 тис.дол.США (10,7%).

Імпорт послуг, пов'язаних з подорожами збільшився порівняно з 2012р. в 3,0 раза та ділових послуг – на 9,4%. Одночасно скоротився імпорт транспортних послуг на 49,2%.

Потреба в імпортних послугах задовольнялася, в основному, за рахунок послуг з Польщі – 26,1% від загального обсягу імпорту послуг (на 628,8 тис.дол.США) та Кіпру – 15,3% (на 368,9 тис.дол.США).

Порівняно з 2012р. імпорт послуг найбільше зріс з Італії, Нідерландів та Словаччини і скоротився з Кіпру, Лівану та Румунії.

Найбільш активними в зовнішній торгівлі послугами продовжують залишатися підприємства м. Чернівців. На ці підприємства припадало 95,3% обласного експорту послуг та 74,6% – імпорту.

3. МІЖРЕГІОНАЛЬНІ ЗІСТАВЛЕННЯ

3.1. Обсяги експорту товарів за регіонами України

	Кількість підприємств		Млн.дол.США		У % до загального обсягу	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Україна¹	13626	13679	68830,4	63320,7	100,0	100,0
Автономна Республіка Крим	231	220	891,1	914,9	1,3	1,4
області						
Вінницька	367	376	652,5	679,3	0,9	1,1
Волинська	319	308	605,8	628,8	0,9	1,0
Дніпропетровська	1068	1079	10126,9	9794,9	14,7	15,5
Донецька	804	866	14254,2	12408,6	20,7	19,6
Житомирська	483	468	550,0	606,1	0,8	1,0
Закарпатська	471	422	1385,3	1300,0	2,0	2,1
Запорізька	520	495	3995,1	3678,5	5,8	5,8
Івано–Франківська	349	339	821,5	471,7	1,2	0,7
Київська	656	683	1985,0	1973,7	2,9	3,1
Кіровоградська	197	197	632,1	857,2	0,9	1,4
Луганська	408	405	4192,8	3543,6	6,1	5,6
Львівська	762	742	1343,5	1290,9	2,0	2,0
Миколаївська	224	226	2370,9	2174,1	3,4	3,4
Одеська	665	654	1804,3	1628,4	2,6	2,6
Полтавська	303	313	3404,4	2654,6	4,9	4,2
Рівненська	292	292	503,5	482,6	0,7	0,8
Сумська	291	268	1122,1	924,6	1,6	1,5
Тернопільська	145	144	236,9	365,1	0,3	0,6
Харківська	1022	1031	2022,4	1987,3	2,9	3,1
Херсонська	235	234	328,5	369,1	0,5	0,6
Хмельницька	251	267	460,4	489,0	0,7	0,8
Черкаська	312	271	1007,6	770,7	1,5	1,2
Чернівецька	173	158	124,9	125,3	0,2	0,2
Чернігівська	253	264	542,8	555,1	0,8	0,9
міста						
Київ	2710	2833	12774,3	12336,8	18,6	19,5
Севастополь	107	118	159,4	99,8	0,2	0,2

¹ З урахуванням нерозподілених за регіонами обсягів товарів.

3.2. Обсяги імпорту товарів за регіонами України

	Кількість підприємств		Млн.дол.США		У % до загального обсягу	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Україна¹	23871	24652	84717,6	76986,8	100,0	100,0
Автономна Республіка Крим	375	377	1436,9	1045,3	1,7	1,4
області						
Вінницька	404	415	497,6	496,2	0,6	0,6
Волинська	472	479	1015,2	1089,0	1,2	1,4
Дніпропетровська	1939	1986	6573,0	5357,3	7,8	7,0
Донецька	1259	1254	4171,4	4054,6	4,9	5,3
Житомирська	380	369	384,5	384,2	0,5	0,5
Закарпатська	541	508	2009,1	2062,5	2,4	2,7
Запорізька	672	655	2031,2	1760,0	2,4	2,3
Івано–Франківська	355	369	983,7	578,3	1,2	0,8
Київська	1267	1349	4793,6	4736,2	5,7	6,2
Кіровоградська	178	184	285,1	242,9	0,3	0,3
Луганська	478	500	1988,6	1849,9	2,3	2,4
Львівська	1503	1540	3374,3	2655,9	4,0	3,4
Миколаївська	265	252	895,7	928,9	1,1	1,2
Одеська	1268	1293	4304,9	3438,7	5,1	4,5
Полтавська	426	408	1322,7	1111,6	1,6	1,4
Рівненська	337	330	458,7	328,1	0,5	0,4
Сумська	265	252	678,8	645,6	0,8	0,8
Тернопільська	288	295	337,0	349,7	0,4	0,5
Харківська	1582	1602	2738,6	2280,0	3,2	3,0
Херсонська	221	236	207,6	274,6	0,2	0,4
Хмельницька	374	356	564,7	484,3	0,7	0,6
Черкаська	357	359	577,0	497,2	0,7	0,6
Чернівецька	220	224	175,1	158,1	0,2	0,2
Чернігівська	258	263	545,1	586,0	0,6	0,8
міста						
Київ	8027	8629	26118,9	26677,5	30,8	34,7
Севастополь	144	154	145,3	106,9	0,2	0,1

¹ З урахуванням нерозподілених за регіонами поставок нафти сирової та газу природного.

3.3. Обсяги експорту послуг за регіонами України

	Кількість підприємств		Млн.дол.США		У % до загального обсягу	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Україна¹	6913	7561	13599,1	14836,3	100,0	100,0
Автономна Республіка Крим	512	502	374,9	521,7	2,8	3,5
області						
Вінницька	81	80	46,1	59,3	0,3	0,4
Волинська	104	115	53,4	57,6	0,4	0,4
Дніпропетровська	259	297	388,2	542,9	2,9	3,7
Донецька	301	323	685,5	639,6	5,0	4,3
Житомирська	65	75	29,8	40,8	0,2	0,3
Закарпатська	139	206	65,5	292,4	0,5	2,0
Запорізька	183	181	278,7	228,7	2,1	1,5
Івано–Франківська	84	97	58,4	68,5	0,4	0,5
Київська	206	236	426,5	477,8	3,1	3,2
Кіровоградська	25	25	14,5	20,4	0,1	0,1
Луганська	120	151	179,1	157,4	1,3	1,1
Львівська	351	466	222,3	395,7	1,6	2,7
Миколаївська	143	143	234,0	621,0	1,7	4,2
Одеська	885	924	1215,1	1178,3	8,9	7,9
Полтавська	139	146	40,6	79,3	0,3	0,5
Рівненська	76	78	73,3	65,5	0,5	0,4
Сумська	70	67	62,4	55,4	0,5	0,4
Тернопільська	50	47	13,9	58,3	0,1	0,4
Харківська	473	509	308,1	345,0	2,3	2,3
Херсонська	118	136	36,9	41,3	0,3	0,3
Хмельницька	64	80	40,7	40,3	0,3	0,3
Черкаська	57	87	25,5	26,7	0,2	0,2
Чернівецька	44	53	9,6	17,0	0,1	0,1
Чернігівська	54	71	7,9	21,3	0,1	0,1
міста						
Київ	2212	2375	3656,0	4018,9	26,9	27,1
Севастополь	84	80	108,2	81,3	0,8	0,5

¹ Тут і надалі (табл. 3.4) урахуванням нерозподілених за регіонами обсягів послуг.

3.4. Обсяги імпорту послуг за регіонами України

	Кількість підприємств		Млн.дол.США		У % до загального обсягу	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Україна¹	5467	6037	6736,1	7609,0	100,0	100,0
Автономна Республіка Крим	108	148	91,0	75,9	1,4	1,0
області						
Вінницька	81	83	23,5	33,2	0,4	0,4
Волинська	230	251	28,4	42,4	0,4	0,6
Дніпропетровська	307	347	430,9	504,1	6,4	6,6
Донецька	310	350	622,8	621,2	9,3	8,2
Житомирська	50	60	9,3	15,3	0,1	0,2
Закарпатська	98	117	39,4	48,4	0,6	0,6
Запорізька	114	126	86,0	103,4	1,3	1,4
Івано–Франківська	83	100	54,8	34,4	0,8	0,5
Київська	217	252	366,0	309,4	5,4	4,1
Кіровоградська	39	47	18,2	48,3	0,3	0,6
Луганська	162	175	72,1	167,4	1,1	2,2
Львівська	276	352	92,1	113,2	1,4	1,5
Миколаївська	94	97	86,1	78,2	1,3	1,0
Одеська	452	469	255,4	268,6	3,8	3,5
Полтавська	221	218	160,7	191,6	2,4	2,5
Рівненська	68	74	25,9	27,9	0,4	0,4
Сумська	70	73	74,7	77,9	1,1	1,0
Тернопільська	64	69	12,9	12,6	0,2	0,2
Харківська	278	299	197,4	181,4	2,9	2,4
Херсонська	39	50	5,8	5,0	0,1	0,1
Хмельницька	89	108	11,6	16,6	0,2	0,2
Черкаська	56	63	12,7	20,5	0,2	0,3
Чернівецька	15	24	2,6	2,4	0,0	0,0
Чернігівська	65	64	26,8	30,4	0,4	0,4
міста						
Київ	1795	1922	2613,4	3132,7	38,8	41,2
Севастополь	17	26	5,8	10,0	0,1	0,1

¹Див. виноски до табл. 3.3.

Методологічні пояснення

Експорт – митний режим, відповідно до якого товари вивозяться за межі митної території України для вільного обігу без зобов’язання про їх повернення на цю територію та без встановлення умов їх використання за межами митної території України.

Імпорт – митний режим відповідно до якого товари ввозяться на митну територію України для вільного обігу без обмеження строку їх перебування на цій території та можуть використовуватися без будь-яких митних обмежень.

Сальдо зовнішньої торгівлі – різниця між вартістю експорту і імпорту.

Країною призначення є остання країна, до якої (наскільки це відомо на момент вивозу) повинні бути доставлені товари, незалежно від того, до якої країни вони були відправлені спочатку, і були вони чи ні предметом будь-яких комерційних чи інших операцій, що змінюють їх юридичний статус.

Торгуюча країна при експорті – країна, у якій зареєстрована чи постійно проживає особа, що виступає контрагентом вітчизняної особи при здійсненні ним зовнішньоекономічної угоди.

Країна походження товару – країна, у якій товар був повністю вироблений або достатньо перероблений відповідно до критеріїв або порядку, визначеному Митним кодексом України. При цьому під країною походження товару можуть розумітися група країн, митні союзи країн, регіон або частина країни, якщо є необхідність їхнього виділення для цілей визначення походження товару.

При заповненні митних декларацій оцінка товарів за їх вартістю проводиться у національній валюті України. Перерахунок у долари США здійснюється за офіційним курсом, встановленим Національним банком України, на дату оформлення вантажної митної декларації. За даними статистичних спостережень перерахунок вартості товарів у долари США здійснюється на основі середньомісячного та середньоквартального офіційних курсів валют, встановлених Національним банком України.

Обсяги товарів у збірнику наведено за умови поставки ФОБ (вільно на борту або франко–кордон країни–експортера), згідно яких до ціни товару включається його вартість, витрати по доставці на території країни–експортера та навантаження товару на борт. Обсяги імпорту наведено за умови поставки СІФ (вартість, страхування, фрахт або франко–кордон країни–імпортера), згідно яких до ціни товару включається його вартість та всі витрати по транспортуванню, фрахту і страхуванню. Моментом експорту (імпорту) товарів, що підлягають митному декларуванню, вважається дата перетинання товарами митного кордону; по товарах, що не підлягають митному декларуванню – дата оформлення приймально–здавального акту або дата платіжного документу за зазначені товари.

Дані по послугах підготовлені на основі статистичних звітів, одержаних органами державної статистики від підприємств та організацій України, які надають (експорт) послуги закордонним партнерам або одержують (імпорт) послуги від них як на території України, так і за її межами згідно з договорами (контрактами).

Облік послуг здійснюється у вартісному виразі (у валюті контракту) згідно з Класифікацією послуг зовнішньоекономічної діяльності.

Моментом здійснення процедури експорту (імпорту) послуг та відповідно їх обліку вважається дата їх фактичного надання або одержання на основі

принципу нарахування (за виписаними рахунками), Найчастіше, як правило, дата реєстрації таких операцій збігається з часом надання (одержання) послуг.

Перерахунок послуг за їх вартістю у долари США проведено на основі офіційних середньоквартальних курсів валют, встановлених Національним банком України.

Класифікація зовнішньоекономічних послуг, за якою проводиться державне статистичне спостереження щодо зовнішньої торгівлі послугами складається з дванадцяти основних розділів послуг, що за ієрархічною системою класифікації деталізуються на більш низький рівень.

Основними видами зовнішньоекономічних послуг є:

- Послуги з переробки матеріальних ресурсів уключають обробку, переробку, складання, маркування й упаковку, що здійснюються підприємствами, які не є власниками товарів, з метою подальшої реалізації цих товарів за кордоном або на території країни-переробника.
- Послуги з ремонту та технічного обслуговування, що не віднесені до інших категорій уключають роботи з технічного обслуговування і ремонту, здійснювані резидентами стосовно до товарів, що перебувають у власності нерезидентів (і навпаки). Ремонтні роботи можуть здійснюватися у приміщеннях ремонтного підприємства або в іншому місці. У цю категорію входять технічне обслуговування та ремонт морських і повітряних суден та інших транспортних засобів.
- Транспортні послуги уключають послуги з перевезення людей та предметів із одного місця в інше, а також суміжні супутні та допоміжні послуги та здавання в оренду (фрахт) транспортних засобів з екіпажем. Сюди відносяться також поштові послуги та послуги кур'єрського зв'язку.
- Послуги, пов'язані з подорожами охоплюють послуги, придбані в країні відвідування нерезидентами цієї країни а саме послуги з проживання, витрати на продукти харчування та напої, витрати на транспортне обслуговування на території країни відвідування, транспортні послуги, надані в межах країни відвідування, у разі надання транспортними компаніями-резидентами цієї країни, за винятком міжнародних пасажирських перевезень.
- Послуги з будівництва уключають створення, відновлення, ремонт, продовження терміну експлуатації капітальних активів або управління такими капітальними активами у вигляді будівель, інженерно-технічного благоустрою земельних ділянок та інших будівельних об'єктів, таких як дороги, мости та греблі, а також суміжні монтажні та складальні роботи, підготовка будмайданчика і загальні будівельні роботи, а також спеціалізовані.
- Послуги зі страхування охоплюють здійснення страховими компаніями-резидентами різних видів страхування для нерезидентів і навпаки.
- Послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю уключають послуги, які надаються банками та іншими фінансовими посередниками і допоміжними організаціями у зв'язку з операціями з фінансовими інструментами, а також інші послуги, що відносяться до фінансової діяльності, уключаючи прийом депозитних вкладів та видачу позик, акредитиви, послуги за кредитними картами, комісії та платежі, пов'язані з фінансовим лізингом, факторингом, гарантуванням розміщення випуску цінних паперів та кліринговими розрахунками, консультативні послуги з фінансових питань, послуги зі зберігання фінансових активів або золота в злитках, послуги з управління фінансовими активами, послуги фінансового моніторингу, фінансові послуги крокової доступності, послуги оготівковування, послуги переуступки ризиків, послуги при здійсненні злиттів і поглинань,

послуги кредитного рейтингу, послуги фондових бірж та послуги довірчого управління.

- Роялті та інші послуги, пов'язані з використанням інтелектуальної власності охоплюють продукти інтелектуальної власності, які уключають: збори за використання прав власності, наприклад патентів, товарних знаків, авторських прав, промислових процесів та конструкторських розробок, торгових секретів і франшиз, права на які виникають у результаті наукових досліджень і дослідно-конструкторських розробок, а також у результаті маркетингу; платежі за ліцензії на відтворення та/або розповсюдження інтелектуальної власності, втіленої у вироблених оригіналах чи прототипах, таких як авторські права на книги та рукописи, комп'ютерне програмне забезпечення, кінематографічні твори та звукові записи, а також пов'язані з ними права, наприклад, на запис явищ у живому виконанні і на трансляцію каналами телебачення, кабельними і супутниковими каналами.

- Послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги охоплюють сервіс з передачі звуку, зображень, даних або іншої інформації за допомогою телефону, телексу, телеграфу, радіо й телевізійного кабельного і трансляційного мовлення, супутникового зв'язку, електронної пошти, факсимільного зв'язку тощо в тому числі обслуговування комерційних мереж, проведення телеконференцій та надання супутніх послуг, послуги, пов'язані з апаратним і програмним забезпеченням, і послуги з обробки даних, а також послуги інформаційних агентств та інші інформаційні послуги.

- Ділові послуги уключають послуги у сфері наукових досліджень і розробок, професійні послуги, послуги консультування з питань управління, технічні послуги, послуги пов'язані з торгівлею та інші ділові послуги.

- Послуги приватним особам, культурні та рекреаційні послуги охоплюють послуги приватним особам та послуги у сфері культури та відпочинку.

- Державні та урядові послуги охоплюють послуги, одержані або надані анклавними, такими як посольства і військові бази, послуги, надані або придбані у приймаючій країні дипломатами, співробітниками консульств і персоналом військових баз, що знаходяться за кордоном, і їх утриманнями, послуги, одержані або надані урядами, що не віднесені до інших категорій послуг.

Класифікація зовнішньоекономічних послуг (КЗЕП) запроваджена у статистиці з 2013 року і є наступником Класифікації послуг зовнішньоекономічної діяльності (КПЗЕД), адаптованої до КВЕД (ДК 009:96), яка діяла з 1998 року.

Для задоволення потреб користувачів, включаючи надання інформації для складання платіжного балансу та системи національних рахунків, та з метою співставлення статистичних даних, побудованих на різних класифікаціях, розроблено перехідні ключі між КЗЕП та КПЗЕД, за якими проведено перерахунок статистичних даних щодо зовнішньої торгівлі послугами за 2012 рік.

**Державна служба статистики України
Головне управління статистики у Чернівецькій області**

**Статистичний збірник
Зовнішня торгівля області товарами та послугами
за 2013 рік**

**За редакцією
Ротаря Анатолія Васильовича**

**Відповідальна за випуск
Євдокименко Ірина Володимирівна**

Підписано до друку 27.06.2014 Формат 60x84/16.
Папір офсетний, Гарнітура Times New Roman.
Тираж 5 прим.
Віддруковано Головним управлінням статистики у Чернівецькій області
вул. Головна, 249–а, м. Чернівці, 58018, Україна